

► **Rêveries – (Politické) snění Josefa II. (1763)**

■ **Historické otázky přímé**

1. *Shodou okolností mluví Josef II. o 10 letech a 10 let také opravdu jako samostatný vladař vládl.*
2. *Josef II. viděl překážky ve starých přísahách a tradicích, které panovníka svazují, ale také v příliš mírném zdanění šlechty.*
3. *Josef II. chce šlechtu více zdanit a chce, aby podobně jako on přestala žít ve zbytečném luxusu; kritický je k zohledňování zásluh předků nebo ke klientelismu, který mezi šlechtou existoval.*
4. *Je třeba ode dvora odstranit zbytečný luxus.*
5. *Je třeba zajistit spravedlivější zdanění, zejména srovnat způsob, jakým se vyměřovala daň pro šlechtu a pro poddané.*

■ **Historické otázky kontextuální**

1. *Josef chápe despotismus jako (dočasné) převedení všech pravomocí na jednoho člověka (vzor v antickém Římě v postavě dočasného diktátora v době ohrožení), který provede rychle nezbytné reformy; dnes je chápání termínu převážně negativní jako uzurpace absolutní moci v rukách jediného vládce.*
2. *Například se nemají počítat vojenské zásluhy předků (proti dědičnému povyšování do šlechtického stavu zasloužilých generálů) nebo zásluhy na poli diplomacie; v 18. století začalo i povyšování za hospodářské úspěchy (zárodek podnikatelské šlechty 19. století).*
3. *Šlo o podporu tuzemských řemeslníků (1755 Marie Terezie prohlásila krajkářství za svobodné řemeslo a roku 1767 za komerční řemeslo), kteří pracovali především v méně úrodných horských oblastech (Podkrkonoší, Orlické hory), a jejich výrobky byly vykupovány buď podnikateli, nebo majiteli panství; k podpoře docházelo v důsledku merkantilistické ekonomické doktríny.*
4. *Z pozemků platil poddaný daň státu (kontribuci) a své vrchnosti (rentu), kromě toho se mohl vyplácet z roboty (reluice); přes vrchnost platili poddaní desátky církevním institucím (farám). Stát občas vybíral nepřímé daně (např. z masa). Problém byl hlavně v tom, že na poddané přenášela vrchnost i daně, které měla platit sama (např. při narození královského potomka).*